

Βρυξέλλες, 25.5.2016
COM(2016) 288 final

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ
ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ**

Επιγραμμικές πλατφόρμες και ψηφιακή ενιαία αγορά

Ευκαιρίες και προκλήσεις για την Ευρώπη

{SWD(2016) 172 final}

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Οι επιγραμμικές (διαδικτυακές) πλατφόρμες έχουν αλλάξει ριζικά την ψηφιακή οικονομία τις τελευταίες δύο δεκαετίες και παρέχουν πολλά οφέλη στη σημερινή ψηφιακή κοινωνία. Διαδραματίζουν κυρίαρχο ρόλο στη δημιουργία «ψηφιακής αξίας», στην οποία βασίζεται η μελλοντική οικονομική ανάπτυξη στην ΕΕ, και έχουν, ως εκ τούτου, μεγάλη σημασία για την αποτελεσματική λειτουργία της ψηφιακής ενιαίας αγοράς.

Σε ανακοίνωσή της για τον καθορισμό της στρατηγικής για την ψηφιακή ενιαία αγορά (ΨΕΑ)¹ η Επιτροπή δεσμεύθηκε να προβεί σε διεξοδική αξιολόγηση του ρόλου των πλατφορμών, συμπεριλαμβανομένης της συνεργατικής οικονομίας, και του ρόλου των ενδιάμεσων φορέων. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή πραγματοποίησε σειρά συναντήσεων εργασίας και μελετών² και ευρεία δημόσια διαβούλευση, κατά την οποία λήφθηκαν πολλές απαντήσεις.

Ο στόχος της παρούσας ανακοίνωσης είναι διττός:

1. Να περιγραφούν τα βασικά ζητήματα που προσδιορίστηκαν κατά την αξιολόγηση των επιγραμμικών πλατφορμών·
2. Να παρουσιαστεί η θέση της Επιτροπής όσον αφορά τις ευκαιρίες καινοτομίας και τα ρυθμιστικά προβλήματα που εγείρουν οι επιγραμμικές πλατφόρμες και να καθοριστεί η προσέγγιση της Επιτροπής για την υποστήριξη της περαιτέρω ανάπτυξής τους στην Ευρώπη.

Η παρούσα ανακοίνωση συνοδεύεται από έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής και συνοπτική έκθεση επί των αποτελεσμάτων της δημόσιας διαβούλευσης, τα οποία παρέχουν συμπληρωματική ανάλυση και αποδεικτικά στοιχεία προς υποστήριξη των προτάσεων που ακολουθούν κατωτέρω³.

2. Η ΑΥΞΑΝΟΜΕΝΗ ΣΠΟΥΔΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΕΠΙΓΡΑΜΜΙΚΩΝ ΠΛΑΤΦΟΡΜΩΝ ΣΤΗΝ ΨΗΦΙΑΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Οι επιγραμμικές πλατφόρμες έχουν διάφορες μορφές και μεγέθη και συνεχίζουν να εξελίσσονται με άνευ προηγουμένου ρυθμό σε σύγκριση με οποιονδήποτε άλλον τομέα της οικονομίας. Σήμερα, στο ευρύ σύνολο δραστηριοτήτων που καλύπτουν συγκαταλέγονται⁴ οι επιγραμμικές πλατφόρμες διαφήμισης και αγορών, μηχανές αναζήτησης, μέσα κοινωνικής δικτύωσης και πλατφόρμες διανομής δημιουργικού περιεχομένου και διαδικτυακών εφαρμογών, υπηρεσιών επικοινωνιών, συστημάτων πληρωμών και πλατφόρμες για τη συνεργατική οικονομία.

¹ COM(2015) 192 final.

² Στις εν λόγω ενέργειες της Επιτροπής συγκαταλέγονται: οικονομική μελέτη των διαδικτυακών πλατφορμών από το Κοινό Κέντρο Ερευνών της Επιτροπής, δύο μελέτες του Ευρωβαρόμετρου για τον αντίκτυπο των διαδικτυακών πλατφορμών, ακρόαση σχετικά με τις επιγραμμικές πλατφόρμες την οποία οργάνωσε το Ευρωπαϊκό Κέντρο Πολιτικής Στρατηγικής, καθώς και τα συμπεράσματα πολυάριθμων επαφών με τον ακαδημαϊκό κόσμο και εμπλεκόμενους, τα οποία χρησιμοποιήθηκαν στην εκπόνηση του εγγράφου εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής το οποίο συνοδεύει την παρούσα ανακοίνωση. Συμπληρωματικές μελέτες θα διενεργηθούν το δεύτερο εξάμηνο του 2016.

³ SWD(2016) 172 final.

⁴ Ενδεικτικός κατάλογος παραδειγμάτων: AdSense της Google, DoubleClick, αγορές eBay και Amazon, μηχανές αναζήτησης Google και Bing, Facebook και YouTube, Google Play και App Store, Facebook Messenger, PayPal, αγορά Zalando και Uber.

Μερικά σημαντικά και ιδιαίτερα χαρακτηριστικά είναι κοινά για όλες τις επιγραμμικές πλατφόρμες. Συγκεκριμένα:

- έχουν τη ικανότητα να δημιουργούν και να διαμορφώνουν νέες αγορές, να διεκδικούν παραδοσιακές αγορές και να οργανώνουν νέες μορφές συμμετοχής ή επιχειρηματικής δραστηριοποίησης βασιζόμενες στη συγκέντρωση, την επεξεργασία και την επιμέλεια μεγάλων ποσοτήτων δεδομένων
- λειτουργούν σε πολύπλευρες αγορές, αλλά με διαφορετικούς βαθμούς ελέγχου των άμεσων αλληλεπιδράσεων μεταξύ των ομάδων χρηστών
- επωφελούνται των «επιδράσεων του δικτύου» όπου, γενικώς, η αξία της υπηρεσίας αυξάνεται με αυξανόμενο αριθμό χρηστών
- βασίζονται συχνά σε τεχνολογίες πληροφοριών και επικοινωνιών για να προσεγγίζουν τους χρήστες τους άμεσα και εύκολα
- διαδραματίζουν βασικό ρόλο στη δημιουργία ψηφιακής αξίας, ιδίως με την καταγραφή σημαντικής αξίας (μεταξύ άλλων, με τη συγκέντρωση δεδομένων), τη διευκόλυνση νέων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων και τη δημιουργία νέων στρατηγικών εξαρτήσεων.

Τα εν λόγω χαρακτηριστικά των επιγραμμικών πλατφορμών έχουν προσφέρει σημαντικά οφέλη στην ψηφιακή οικονομία και την κοινωνία. Οι επιγραμμικές πλατφόρμες επιτυγχάνουν αύξηση της αποδοτικότητας και λειτουργούν σαν μαγνήτης για βασιζόμενες στα δεδομένα καινοτόμες πρωτοβουλίες⁵. Αυξάνουν τις επιλογές των καταναλωτών, συμβάλλοντας έτσι στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του κλάδου και ενισχύοντας την ευημερία των καταναλωτών.

Οι επιγραμμικές πλατφόρμες προσφέρουν επίσης τη δυνατότητα ενίσχυσης της συμμετοχής των πολιτών στην κοινωνία και στη δημοκρατία, καθώς διευκολύνουν την πρόσβαση σε πληροφορίες, ιδίως για τις νεότερες γενιές⁶ και σε διασυνοριακό επίπεδο⁷.

Ωστόσο, η αυξανόμενη σημασία της ψηφιακής οικονομίας σε συνδυασμό με την ποικιλομορφία και τον ταχέως μεταβαλλόμενο χαρακτήρα των οικοσυστημάτων των πλατφορμών εγείρουν επίσης νέα πολιτικά και ρυθμιστικά προβλήματα. Η παρούσα ανακοίνωση αφορά τόσο τη διάσταση της καινοτομίας και της μεγέθυνσης όσο και τυχόν ρυθμιστικά προβλήματα.

⁵ Σχετικά με τις ευκαιρίες που προσφέρει η καινοτομία βασιζόμενη στα δεδομένα βλ. επίσης την ανακοίνωση της Επιτροπής με τίτλο «Προς μια ακμάζουσα οικονομία βασιζόμενη στα δεδομένα», COM(2014) 442 final.

⁶ Βλ. λεπτομερή στοιχεία στην έκθεση επί της δημόσιας διαβούλευσης του 2015 με τίτλο «EU Citizenship: Share your opinion on our common values, rights and democratic participation» (Ιθαγένεια της ΕΕ: Εκφράστε την άποψή σας για τις κοινές αξίες, τα κοινά δικαιώματα και τη δημοκρατική συμμετοχή μας) (διαθέσιμη στη διεύθυνση http://ec.europa.eu/justice/citizen/document/files/2015_public_consultation_booklet_en.pdf), σελίδα 10. Η μεγαλύτερη ομάδα μεταξύ των 2 170 συμμετεχόντων ήταν σαφώς οι νέοι ηλικίας 18-30 ετών (29%). Βλ. επίσης: Έρευνα του Ευρωβαρόμετρου για τη χρήση των μέσων ενημέρωσης στην ΕΕ - Φθινόπωρο 2014.

⁷ Εννέα στους δέκα συμμετέχοντες (91%) στη δημόσια διαβούλευση για την ιθαγένεια της ΕΕ θεωρούσαν ότι η πρόσβαση σε πολιτικές πληροφορίες σε διασυνοριακό επίπεδο θα προσέφερε τη δυνατότητα στους πολίτες της ΕΕ να διαμορφώνουν σαφέστερη άποψη για ζητήματα σχετικά με τη δημοκρατία στην ΕΕ (http://ec.europa.eu/justice/citizen/document/files/2015_public_consultation_booklet_en.pdf), σελίδα 10.

3. ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΚΑΤΑΛΛΗΛΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΕΛΚΥΣΗ, ΤΗ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΝΕΩΝ ΦΟΡΕΩΝ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΩΝ ΕΠΙΓΡΑΜΜΙΚΩΝ ΠΛΑΤΦΟΡΜΩΝ

Αρκετές παγκοσμίως ανταγωνιστικές πλατφόρμες προέρχονται από την Ευρώπη, όπως, για παράδειγμα, η Skyscanner και η BlaBlaCar. Ωστόσο, συνολικά στην ΕΕ αναλογεί σήμερα μόνο το 4% της συνολικής χρηματιστηριακής αξίας των μεγαλύτερων επιγραμμικών πλατφορμών: στη συντριπτική πλειονότητά τους, οι πλατφόρμες προέρχονται από τις ΗΠΑ και την Ασία⁸.

Η οικονομία των πλατφορμών προσφέρει σε ευρωπαϊκές νεοσύστατες επιχειρήσεις, καθώς και σε καθιερωμένους παράγοντες της αγοράς, σημαντικές ευκαιρίες να καινοτομήσουν για την ανάπτυξη νέων επιχειρηματικών μοντέλων, προϊόντων και υπηρεσιών. Η Ευρώπη έχει ακμάζουσα αγορά νεοσύστατων επιχειρήσεων με δυναμικούς επιχειρηματίες οι οποίοι στοχεύουν σε νέες ευκαιρίες στη συνεργατική οικονομία, την ενέργεια, την υγεία, την τραπεζική, το δημιουργικό περιεχόμενο και άλλους τομείς. Ενδεικτικά, οι ηλεκτρονικές εφαρμογές (apps) που αναπτύσσονται από ευρωπαίους σχεδιαστές καταλαμβάνουν το 30% των παγκόσμιων εσόδων στις κορυφαίες πλατφόρμες διανομής εφαρμογών⁹.

Η δημιουργία των κατάλληλων γενικών συνθηκών και του κατάλληλου περιβάλλοντος είναι ιδιαίτερος σημαντική για τη διατήρηση, την ανάπτυξη και την ενίσχυση της ανάδυσης νέων επιγραμμικών πλατφορμών στην Ευρώπη.

Πρωτίστως, θα πρέπει να δημιουργηθεί λειτουργική ψηφιακή ενιαία αγορά με κατάργηση των φραγμών, ώστε να έχουν τη δυνατότητα οι επιχειρήσεις να εισέρχονται και να κλιμακώνουν γρήγορα τις δραστηριότητές τους στην Ευρώπη και να μην μετεγκαθίστανται αλλού. Το επερχόμενο ευρωπαϊκό θεματολόγιο για τη συνεργατική οικονομία θα παρέχει σχετική καθοδήγηση για την ισχύουσα νομοθεσία της ΕΕ και θα διατυπώνει συστάσεις προς τα κράτη μέλη, με στόχο να υποστηριχθεί η ισορροπημένη ανάπτυξη της συνεργατικής οικονομίας.

Στην προσφάτως εγκριθείσα στρατηγική για την ψηφιοποίηση της ευρωπαϊκής βιομηχανίας¹⁰ προσδιορίζεται σειρά μέτρων που συμβάλλουν στην προώθηση αυτών των φιλόδοξων στόχων. Στα μέτρα αυτά περιλαμβάνονται επενδύσεις σε παγκόσμιας κλάσης υποδομές δεδομένων και υπολογιστών για την επιστήμη και την καινοτομία, με εκτιμώμενη επένδυση δημόσιων και ιδιωτικών κεφαλαίων ύψους 50 δισ. EUR για την αναβάθμιση των δυνατοτήτων ψηφιακής καινοτομίας. Η εν λόγω δέσμη περιλαμβάνει επίσης μέτρα για εξορθολογισμένη προσέγγιση όσον αφορά την τυποποίηση, στόχος της οποίας είναι να ενισχυθεί η απαραίτητη διασυνοριακή και διατομεακή λειτουργικότητα.

Αρκετές πρωτοβουλίες που βρίσκονται σε εξέλιξη στον τομέα της έρευνας και άλλες ειδικές δράσεις χρηματοδότησης στοχεύουν ήδη στην υποστήριξη της ανάπτυξης καινοτόμων

⁸ Βλ. SWD(2016) 172 final.

⁹ Plum (2016), A policy toolkit for the app economy — where online meets offline (Σύνολο εργαλείων πολιτικής για την οικονομία των ηλεκτρονικών εφαρμογών: εκεί που ο διαδικτυακός κόσμος συναντά τον μη διαδικτυακό).

¹⁰ Βλ. Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με τίτλο «Ψηφιοποίηση της ευρωπαϊκής βιομηχανίας — Τα πλήρη οφέλη από την ψηφιακή ενιαία αγορά», COM(2016) 180 final.

οικοσυστημάτων βασιζόμενων σε πλατφόρμες. Σε αυτά περιλαμβάνονται η παροχή πρόσβασης υψηλών ταχυτήτων στο διαδίκτυο σε ολόκληρη την ΕΕ¹¹ και η υποστήριξη ανοικτών πλατφορμών υπηρεσιών¹². Εν προκειμένω, η Επιτροπή θεωρεί ότι είναι απαραίτητο να ξεκινήσει συζήτηση για το πώς θα διαμορφωθεί το διαδίκτυο του μέλλοντος ως ισχυρό, ανοικτό, διαλειτουργικό οικοσύστημα πλατφορμών με επίκεντρο τον χρήστη, ιδίως με την υποστήριξη του προγράμματος «Ορίζοντας 2020»¹³.

Τέλος, με έργα όπως η πρωτοβουλία Startup Europe¹⁴ παρέχονται συμβουλές και χρηματοδότηση, δίνοντας έτσι ευκαιρίες σε νεοσύστατες επιχειρήσεις να πειραματιστούν και να κλιμακώσουν τις δραστηριότητές τους.

Συγκεφαλαιώνοντας, οι επιγραμμικές πλατφόρμες ενισχύουν τη δημιουργία ψηφιακής αξίας, η οποία θα παράγει οικονομική μεγέθυνση στην ψηφιακή ενιαία αγορά. Η σπουδαιότητά τους συνεπάγεται ότι η διευκόλυνση και η υποστήριξη της εμφάνισης ανταγωνιστικών πλατφορμών στην ΕΕ αποτελεί τόσο οικονομική όσο και στρατηγική επιταγή για την Ευρώπη.

4. ΙΣΟΡΡΟΠΗΜΕΝΟ ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΠΙΓΡΑΜΜΙΚΕΣ ΠΛΑΤΦΟΡΜΕΣ ΣΤΗΝ ΨΗΦΙΑΚΗ ΕΝΙΑΙΑ ΑΓΟΡΑ

Το κατάλληλο ρυθμιστικό πλαίσιο για την ψηφιακή οικονομία πρέπει να συντελεί στην προαγωγή της βιώσιμης ανάπτυξης και στην κλιμάκωση του επιχειρηματικού μοντέλου της πλατφόρμας στην Ευρώπη.

Πρώτον, για να μπορέσει η Ευρώπη να αξιοποιήσει πλήρως τα πλεονεκτήματα της οικονομίας των πλατφορμών και να προάγει την οικονομική ανάπτυξη των ευρωπαϊκών νεοσύστατων επιχειρήσεων στον τομέα των επιγραμμικών πλατφορμών, θα πρέπει, προφανώς, να μην υπάρχουν 28 διαφορετικά σύνολα κανόνων που να διέπουν τις επιγραμμικές πλατφόρμες στην ενιαία αγορά. Οι διαφορετικοί εθνικοί ή ακόμα και τοπικοί κανόνες που διέπουν τις επιγραμμικές πλατφόρμες προκαλούν αβεβαιότητα στους οικονομικούς φορείς, περιορίζουν τη διαθεσιμότητα ψηφιακών υπηρεσιών και προκαλούν σύγχυση στους χρήστες και στις επιχειρήσεις. Για την επίτευξη οικονομικής ανάπτυξης και ταχείας κλιμάκωσης των καινοτόμων πλατφορμών είναι σημαντικό να υπάρχουν εναρμονισμένοι κανόνες σε επίπεδο ΕΕ, όπως ο γενικός κανονισμός για την προστασία δεδομένων¹⁵ που εκδόθηκε προσφάτως και η οδηγία για την ασφάλεια των δικτύων και των πληροφοριών¹⁶.

Δεύτερον, οι επιγραμμικές πλατφόρμες υπόκεινται σε υφιστάμενους κανόνες της ΕΕ σε τομείς όπως ο ανταγωνισμός, η προστασία των καταναλωτών, η προστασία προσωπικών

¹¹ Η ψηφιακή υποδομή είναι ένας από τους τομείς ιδιαίτερης σημασίας στους οποίους εστιάζει το Ευρωπαϊκό Ταμείο Στρατηγικών Επενδύσεων· βλ. <http://www.eib.org/efsi/what-is-efsi/index.htm>. Η καινοτομία και η έρευνα, αφενός, και το ψηφιακό θεματολόγιο, αφετέρου, είναι επίσης δύο από τους τέσσερις τομείς προτεραιότητας για επενδύσεις (μεταξύ άλλων, σε υποδομή) με τη χρηματοδότηση του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης· βλ. http://ec.europa.eu/regional_policy/el/funding/erdf/.

¹² Παράδειγμα αποτελεί το έργο οικοσυστήματος λογισμικού ανοικτού κώδικα FIWARE, το οποίο υποστηρίζεται από το έργο Future Internet (Διαδίκτυο του μέλλοντος) της ΕΕ. Αποστολή του είναι «να δημιουργηθεί ένα ανοικτό, βιώσιμο οικοσύστημα γύρω από δημόσια, δωρεάν και βασιζόμενα στην υλοποίηση πρότυπα για πλατφόρμες λογισμικού, το οποίο θα διευκολύνει την ανάπτυξη νέων έξυπνων εφαρμογών σε πολλούς τομείς». <https://www.fiware.org/>.

¹³ Η Επιτροπή θα ξεκινήσει εργασίες για τα στοιχεία μιας πρωτοβουλίας διαδικτυακής έρευνας νέας γενιάς, συμπεριλαμβανομένης μιας δημόσιας διαβούλευσης.

¹⁴ Βλ. <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/startup-europe>.

¹⁵ Κανονισμός (ΕΕ) 2016/679.

¹⁶ Η οποία εκδόθηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο στις 7 Δεκεμβρίου 2015, κατόπιν πρότασης που είχε υποβάλει η Επιτροπή το 2013: COM/2013/048 final - 2013/0027 (COD).

δεδομένων και οι ελευθερίες της ενιαίας αγοράς. Η συμμόρφωση με αυτούς τους κανόνες από όλους, συμπεριλαμβανομένων των πλατφορμών, είναι εξαιρετικά σημαντική, προκειμένου να διασφαλίζεται ότι όλοι οι συμμετέχοντες στην αγορά μπορούν να ανταγωνίζονται χωρίς διακρίσεις. Με τον τρόπο αυτό θα καλλιεργηθεί στις επιχειρήσεις και στο ευρύ κοινό εμπιστοσύνη στην αξιόπιστη χρήση των επιγραμμικών πλατφορμών.

Η αποτελεσματική επιβολή της νομοθεσίας είναι καίριας σημασίας. Λόγω του διασυνοριακού χαρακτήρα των πλατφορμών, για την επιβολή της νομοθεσίας απαιτείται καλή συνεργασία μεταξύ των αρμόδιων αρχών, όπως προβλέπεται στη μεταρρύθμιση του κανονισμού σχετικά με τη συνεργασία για την προστασία των καταναλωτών¹⁷ και όπως ορίζεται στον γενικό κανονισμό για την προστασία δεδομένων. Επίσης καίριας σημασίας θα είναι η ικανότητα των δημόσιων αρχών να αντιμετωπίζουν αποτελεσματικά νέες και δυνητικά αποδιοργανωτικές εξελίξεις στην αγορά, την τεχνολογία και τα επιχειρηματικά μοντέλα. Εν προκειμένω, στα ευρύτερα μέτρα για τη διασφάλιση δημόσιου τομέα βασιζόμενου στα δεδομένα¹⁸, είναι δυνατόν να συμπεριληφθούν επενδύσεις σε νέες τεχνολογίες που υποστηρίζουν δράσεις του δημόσιου τομέα— συμπεριλαμβανομένης της ανάλυσης μαζικών δεδομένων— ώστε να συλλέγονται λεπτομερέστερες πληροφορίες για τα οικοσυστήματα των επιγραμμικών πλατφορμών¹⁹. Η Επιτροπή θα διερευνήσει περαιτέρω, μαζί με τα κράτη μέλη και τις πλατφόρμες, τον τρόπο με τον οποίο μπορούν να επιτευχθούν καλύτερα αυτοί οι στόχοι.

Τρίτον, λόγω της ανάγκης να ενισχυθεί ο ρόλος που διαδραματίζουν οι πλατφόρμες στην προώθηση της καινοτομίας, κάθε μελλοντικό ρυθμιστικό μέτρα που προτείνεται σε επίπεδο ΕΕ θα πρέπει αποκλειστικά και μόνο να αντιμετωπίζει σαφώς καθορισμένα προβλήματα σχετικά με συγκεκριμένο τύπο ή δραστηριότητα επιγραμμικών πλατφορμών, σύμφωνα με τις αρχές της βελτίωσης της νομοθεσίας. Η εν λόγω βασιζόμενη στα προβλήματα προσέγγιση θα πρέπει να ξεκινά με αξιολόγηση της καταλληλότητας του υφιστάμενου πλαισίου. Η συνεργατική οικονομία αποτελεί καλό παράδειγμα, καθώς οι κανόνες που έχουν καταρτιστεί λαμβάνοντας υπόψη την παροχή παραδοσιακών και συχνά τοπικών υπηρεσιών ενδέχεται να εμποδίζουν τα επιχειρηματικά μοντέλα των επιγραμμικών πλατφορμών. Το ζήτημα αυτό θα αναπτυχθεί στην επόμενη ανακοίνωση της Επιτροπής για τη συνεργατική οικονομία.

Τέλος, ρόλο ενδέχεται επίσης να διαδραματίσουν μέτρα αυτορρύθμισης/συρρύθμισης βασιζόμενα σε αρχές²⁰, καθώς και εργαλεία ειδικά για τον κλάδο με σκοπό τη διασφάλιση της εφαρμογής των νομικών απαιτήσεων και κατάλληλοι μηχανισμοί παρακολούθησης. Υποστηριζόμενα από κατάλληλους μηχανισμούς παρακολούθησης, μπορούν να επιτύχουν τη σωστή ισορροπία μεταξύ της προβλεψιμότητας, της ευελιξίας, της αποδοτικότητας και της ανάγκης ανάπτυξης λύσεων κατάλληλων για να εφαρμόζονται και στο μέλλον.

Γενικά, η Επιτροπή θα λαμβάνει υπόψη τις ακόλουθες αρχές κατά την εκπόνηση λύσεων σε ζητήματα σχετικά με τις επιγραμμικές πλατφόρμες,:

¹⁷ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 2006/2004.

¹⁸ Δήλωση των Υπουργών του ΟΟΣΑ στο Ελσίνκι το 2015: «Προσβλέπουμε στη στρατηγική χρήση νέων ψηφιακών εργαλείων και μαζικών δεδομένων για την ανάπτυξη ενός δημόσιου τομέα βασιζόμενου στα δεδομένα», βλ. <http://www.oecd.org/governance/ministerial/chair-summary-2015.pdf>.

¹⁹ Βλ. το έγγραφο εργασίας του Ινστιτούτου Τεχνολογικών Προβλέψεων (IPTS) του ΚΚΕρ για την ψηφιακή οικονομία με τίτλο «An economic policy perspective on online platforms» (Οι επιγραμμικές πλατφόρμες από άποψη οικονομικής πολιτικής), 2016.

²⁰ Η Επιτροπή έχει δημοσιεύσει βέλτιστες πρακτικές στη διεύθυνση <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/principles-better-self-and-co-regulation-and-establishment-community-practice>.

- **ισότιμοι όροι ανταγωνισμού για συγκρίσιμες ψηφιακές υπηρεσίες;**
- **υπεύθυνη συμπεριφορά των επιγραμμικών πλατφορμών για την προστασία βασικών αξιών;**
- **διαφάνεια και αμεροληψία για τη διατήρηση της εμπιστοσύνης των χρηστών και τη διασφάλιση της καινοτομίας;**
- **ανοικτές και χωρίς διακρίσεις αγορές για οικονομία βασιζόμενη στα δεδομένα.**

Στην επόμενη ενότητα παρουσιάζεται ο τρόπος με τον οποίο η Επιτροπή σκοπεύει να μετατρέψει αυτές τις αρχές σε πολιτική.

5. ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΚΥΡΙΩΝ ΑΡΧΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΠΛΑΤΦΟΡΜΩΝ ΣΤΗΝ ΕΕ

i) **Διασφάλιση** **ισότιμων όρων ανταγωνισμού για συγκρίσιμες ψηφιακές υπηρεσίες**

Το μερίδιο αγοράς της ανταλλαγής επιφυών μηνυμάτων (OTT) προβλέπεται να φτάσει στο 90% της συνολικής αγοράς ανταλλαγής μηνυμάτων το 2020²¹.

Στις απαντήσεις τους στη δημόσια διαβούλευση για την αξιολόγηση και την αναθεώρηση του ρυθμιστικού πλαισίου για τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες, οι περισσότεροι συμμετέχοντες (συμπεριλαμβανομένων ορισμένων κρατών μελών, ενώσεων επιχειρήσεων, των περισσότερων κατεστημένων φορέων και προμηθευτών) ανέφεραν ότι οι υπηρεσίες OTT προσφέρουν στους καταναλωτές λειτουργικό υποκατάστατο των παραδοσιακών υπηρεσιών τηλεπικοινωνιών²².

Συμμετέχοντες στη δημόσια διαβούλευση από διάφορες ομάδες ενδιαφερόμενων φορέων πρότειναν να δοθεί βάρος στις συγκεκριμένες δραστηριότητες τις οποίες εκτελούν οι επιγραμμικές πλατφόρμες και να διασφαλιστούν ισότιμοι όροι ανταγωνισμού²³.

Ο ανταγωνισμός από επιχειρηματικά μοντέλα βασιζόμενα σε επιγραμμικές πλατφόρμες αποτελεί κίνητρο για τους παραδοσιακούς παράγοντες της αγοράς να καινοτομήσουν και να βελτιώσουν τις επιδόσεις τους. Πολλές επιγραμμικές πλατφόρμες έχουν κλονίσει τα συμβατικά επιχειρηματικά μοντέλα και παρέχουν υπηρεσίες τις οποίες οι χρήστες θεωρούν, όλο και περισσότερο, υποκατάστατα των υπηρεσιών που παρέχονται με τον παραδοσιακό τρόπο. Οι πάροχοι υπηρεσιών διαδικτυακών επικοινωνιών OTT αποτελούν χαρακτηριστικό παράδειγμα, καθώς ανταγωνίζονται με αυξανόμενους ρυθμούς τους παρόχους

²¹ [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2015/569979/IPOL_STU\(2015\)569979_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2015/569979/IPOL_STU(2015)569979_EN.pdf).

²² Βλ. συνοπτική έκθεση στη διεύθυνση: http://ec.europa.eu/newsroom/dae/document.cfm?doc_id=15294.

²³ Βλ. τη συνοπτική έκθεση σχετικά με τη δημόσια διαβούλευση για τις επιγραμμικές πλατφόρμες.

παραδοσιακών υπηρεσιών τηλεπικοινωνιών²⁴. Ωστόσο, αυτές οι νέες υπηρεσίες δεν διέπονται από τους ίδιους κανόνες με τις παραδοσιακές υπηρεσίες τηλεπικοινωνιών.

Το τι θεωρείται «συγκρίσιμη» υπηρεσία μπορεί να ποικίλλει αναλόγως της ασκούμενης δημόσιας πολιτικής. Για ορισμένους σκοπούς (π.χ. ασφάλεια και εμπιστευτικότητα των επικοινωνιών), ενδεχομένως να είναι απαραίτητο να καλύπτονται όλες οι υπηρεσίες που καθιστούν δυνατή τη διαδραστική επικοινωνία μεταξύ των χρηστών τους, ενώ, για άλλους σκοπούς, οι τελικοί χρήστες ενδέχεται να προϋποθέτουν εγγυήσεις, π.χ. εγγυήσεις για την ποιότητα της υπηρεσίας ή την αδιάλειπτη διασύνδεση μεταξύ διαφορετικών παρόχων υπηρεσιών, με τη χρήση δημόσιων πόρων, όπως αριθμών τηλεφώνου.

Η δημιουργία ισότιμων όρων ανταγωνισμού στους οικείους τομείς θα πρέπει να αποτελεί τη γενική αρχή στην ψηφιακή ενιαία αγορά. Για να επιτευχθούν ισότιμοι όροι ανταγωνισμού ενδεχομένως να χρειαστεί απλούστευση, εκσυγχρονισμός και χαλάρωση του υφιστάμενου ρυθμιστικού πλαισίου. Στόχος αυτών των προσπαθειών εκσυγχρονισμού θα πρέπει να είναι να αποφευχθεί η επιβολή δυσανάλογης επιβάρυνσης στα νέα και τα παραδοσιακά επιχειρηματικά μοντέλα.

Κατά γενικό κανόνα, οι συγκρίσιμες ψηφιακές υπηρεσίες θα πρέπει να υπόκεινται στους ίδιους ή σε παρεμφερείς κανόνες, λαμβάνοντας δεόντως υπόψη τις ευκαιρίες για μείωση του πεδίου εφαρμογής και έκτασης της ισχύουσας νομοθεσίας. Στο πλαίσιο της επανεξέτασης των κανόνων για τις τηλεπικοινωνίες της ΕΕ, η οποία θα ολοκληρωθεί το 2016, η Επιτροπή αξιολογεί το ενδεχόμενο υποβολής στοχευμένου μείγματος προτάσεων οι οποίες θα περιλαμβάνουν, σε κάποιο βαθμό, απορρύθμιση (λαμβάνοντας υπόψη ορισμένους κανόνες οι οποίοι προς το παρόν εφαρμόζονται αποκλειστικά και μόνο σε παραδοσιακές υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών, π.χ. ορισμένες υποχρεώσεις παροχής καθολικής υπηρεσίας) και την εφαρμογή, όπου χρειάζεται, ενός περισσότερο περιορισμένου συνόλου κανόνων ειδικά για τις επικοινωνίες σε όλες τις συναφείς και συγκρίσιμες υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένων των υπηρεσιών που παρέχονται από παράγοντες της αγοράς ΟΤΤ.

Στο πλαίσιο της επανεξέτασης της οδηγίας για την προστασία της ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες, το 2016, η Επιτροπή θα εξετάσει την απλούστευση και προσαρμογή του πεδίου εφαρμογής της και το ενδεχόμενο εφαρμογής μερικών κανόνων της, παραδείγματος χάριν των κανόνων που αφορούν την εμπιστευτικότητα, και στις υπηρεσίες διαδικτυακών επικοινωνιών ΟΤΤ.

ii)

υπεύθυνης δραστηριότητας των επιγραμμικών πλατφορμών

Διασφάλιση της

Ένας στους τρεις χρήστες του διαδικτύου είναι παιδί²⁵. Σε σύγκριση με το 2010, παιδιά ηλικίας 11-16 ετών είναι πλέον 20% πιθανότερο να εκτεθούν σε μηνύματα μίσους. Τα παιδιά

²⁴ Ορισμένες από αυτές τις επιγραμμικές υπηρεσίες επικοινωνίας (π.χ. εκείνες των οποίων το επιχειρηματικό μοντέλο βασίζεται σε έσοδα από τη διαφήμιση ή τη συλλογή δεδομένων) έχουν τυπικά χαρακτηριστικά των πλατφορμών, δηλαδή λειτουργούν σε πολύπλευρες αγορές και επωφελούνται των «επιδράσεων του δικτύου».

εκτίθενται επίσης ευκολότερα σε υλικό που απευθύνεται σε ενήλικες στο διαδίκτυο, συχνά χωρίς περιορισμούς πρόσβασης (23 από τους 25 μεγαλύτερους διαδικτυακούς τόπους για ενήλικες τους οποίους επισκέπτονται χρήστες του διαδικτύου στο ΗΒ παρέχουν άμεση, δωρεάν και χωρίς περιορισμούς πρόσβαση σε σκληρά πορνογραφικά βίντεο)²⁶.

Μόνο το 2015, το βρετανικό ίδρυμα Internet Watch Foundation εντόπισε 68.092 μοναδικές διευθύνσεις διαδικτύου παγκοσμίως με περιεχόμενο σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών²⁷.

Περίπου τρία τέταρτα του συνόλου των συμμετεχόντων στη δημόσια διαβούλευση – συμπεριλαμβανομένων των περισσότερων καταναλωτών, πολιτών και επιχειρήσεων– ζήτησαν μεγαλύτερη διαφάνεια στην πολιτική για το περιεχόμενο των πλατφορμών. Πάνω από τα δύο τρίτα έκριναν ότι απαιτούνται διαφορετικές πολιτικές προσεγγίσεις για τις διαφορετικές κατηγορίες παράνομου περιεχομένου όσον αφορά τις διαδικασίες κοινοποίησης και απόσυρσης.

Τον Ιούλιο του 2015, πάνω από 400 ώρες περιεχομένου βίντεο μεταφορτωνόταν ανά λεπτό στο YouTube²⁸. Στις απαντήσεις τους στη δημόσια διαβούλευση, οι κάτοχοι δικαιωμάτων σε διάφορους τομείς περιεχομένου (μουσική, εικόνες, τύπος και εκπομπές) υποστήριζαν ότι το περιεχόμενό τους χρησιμοποιείται από μερικές επιγραμμικές πλατφόρμες χωρίς άδεια ή μέσω συμφωνιών αδειοδότησης οι οποίες, κατά την άποψή τους, δεν περιέχουν δίκαιους όρους.

Πολλά τμήματα της κοινωνίας χρησιμοποιούν ολοένα και περισσότερο τις πλατφόρμες για την πρόσβαση σε πληροφορίες και περιεχόμενο. Ο ρόλος αυτός συνεπάγεται αναγκαστικά ευρύτερη ευθύνη.

Όταν σχεδιάστηκε το ισχύον καθεστώς ευθύνης των ενδιάμεσων παρόχων υπηρεσιών, όπως καθορίζεται στην οδηγία για το ηλεκτρονικό εμπόριο, οι επιγραμμικές πλατφόρμες δεν είχαν τα χαρακτηριστικά και την κλίμακα που έχουν σήμερα. Ωστόσο, διαμόρφωσε ένα τεχνολογικά ουδέτερο ρυθμιστικό περιβάλλον το οποίο διευκόλυνε σημαντικά την κλιμάκωση των επιγραμμικών πλατφορμών. Αυτό οφείλεται εν μέρει στην εναρμόνιση της εξαίρεσης ορισμένων κατηγοριών επιγραμμικών πλατφορμών από την ευθύνη για παράνομο περιεχόμενο και δραστηριότητες που δεν μπορούν να ελέγξουν και δεν γνωρίζουν²⁹. Μολονότι διατυπώθηκαν μερικές ανησυχίες σχετικά με ζητήματα ευθύνης, η διαβούλευση κατέδειξε την ευρεία υποστήριξη των υφιστάμενων αρχών της οδηγίας για το ηλεκτρονικό εμπόριο³⁰.

²⁵ One in Three: Internet Governance and Children's Rights (Ένας στους τρεις: Διαδικτυακή διακυβέρνηση και δικαιώματα του παιδιού), Sonia Livingstone, John Carr και Jasmina Byrne, Νοέμβριος 2015.

²⁶ Έρευνα EU Kids Online (έρευνα για τα παιδιά στο διαδίκτυο στην ΕΕ) [www.eukidsonline.net/]. Στο ΗΒ, η αρμόδια αρχή για την κατά παραγγελία τηλεόραση διαπίστωσε ότι τουλάχιστον 44.000 παιδιά δημοτικού επισκέφθηκαν κάποιο δικτυακό τόπο για ενήλικες μέσα σε έναν μόνο μήνα. Έκθεση του 2014 «For adults only? Underage access to online porn» (Μόνο για ενήλικες: Πρόσβαση ανηλίκων σε διαδικτυακό πορνό).

²⁷ Ετήσια έκθεση του IWF του 2015 <https://www.iwf.org.uk/about-iwf/news/post/444-iwf-announce-record-reports-of-child-sexual-abuse-online>. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις, το 69% των θυμάτων ήταν ηλικίας έως 10 ετών και 1.788 θύματα ήταν ηλικίας έως 2 ετών.

²⁸ Βλ. <http://www.statista.com/statistics/259477/hours-of-video-uploaded-to-youtube-every-minute/>.

²⁹ Οδηγία 2000/31/ΕΚ.

³⁰ Στη συντριπτική τους πλειονότητα, οι μεμονωμένοι χρήστες, οι φορείς μεταφόρτωσης περιεχομένου και οι ενδιάμεσοι φορείς θεωρούν το καθεστώς περί ευθύνης κατάλληλο για τον συγκεκριμένο σκοπό, ενώ οι συμμετέχοντες που είναι δυσαρεστημένοι από το υφιστάμενο καθεστώς (κάτοχοι δικαιωμάτων, οι ενώσεις τους και οι φορείς επίδοσης κλήσεων προς συμμόρφωση) θεωρούν ότι δεν είναι επαρκώς σαφές ή ότι δεν εφαρμόζεται ικανοποιητικά βλ. συνοπτική έκθεση σχετικά με τη δημόσια διαβούλευση για τις επιγραμμικές πλατφόρμες.

Σε αυτό το πλαίσιο, η Επιτροπή θα διατηρήσει ισορροπημένο και προβλέψιμο καθεστώς ευθύνης για τις επιγραμμικές πλατφόρμες. Αυτό είναι εξαιρετικά σημαντικό για την περαιτέρω ανάπτυξη της ψηφιακής οικονομίας στην ΕΕ και για την απελευθέρωση των επενδύσεων στα οικοσυστήματα πλατφορμών. Ταυτόχρονα, έχουν εντοπιστεί ορισμένα ζητήματα που αφορούν ειδικά το παράνομο και βλαβερό περιεχόμενο και σχετικές διαδικτυακές δραστηριότητες, τα οποία πρέπει να αντιμετωπιστούν για να καταστεί βιώσιμη αυτή η προσέγγιση.

Το πρώτο ζήτημα αφορά τη διάδοση σε επιγραμμικές πλατφόρμες κοινοχρησίας βιντεοταινιών περιεχομένου βλαβερού για ανηλίκους και ρητορικής μίσους. Τα παιδιά εκτίθεται όλο και περισσότερο σε βλαβερό περιεχόμενο μέσω πλατφορμών κοινοχρησίας βιντεοταινιών³¹, ενώ η υποκίνηση βίας ή μίσους μέσω επιγραμμικού οπτικοακουστικού υλικού είναι ιδιαίτερος οξύ πρόβλημα. Η Επιτροπή αντιμετωπίζει το εν λόγω ζήτημα με τη θέσπιση τομεακής νομοθεσίας, στο πλαίσιο της τροποποίησης της οδηγίας για τις υπηρεσίες οπτικοακουστικών μέσων.

Το δεύτερο ζήτημα αφορά την κατανομή των εσόδων για τη χρήση περιεχομένου το οποίο προστατεύεται από δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας. Έχουν εμφανιστεί νέες μορφές διανομής επιγραμμικού περιεχομένου ικανές να καθιστούν ευρέως διαθέσιμο για αναφόρτωση από τους τελικούς χρήστες το προστατευόμενο από δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας περιεχόμενο. Καθώς οι εν λόγω υπηρεσίες προσελκύουν αυξανόμενο κοινό και αποκομίζουν οικονομικά οφέλη από τη διανομή περιεχομένου, αυξάνεται ο προβληματισμός σχετικά με κατά πόσον η αξία που παράγουν ορισμένες από αυτές τις νέες μορφές διανομής επιγραμμικού περιεχομένου κατανέμεται δίκαια μεταξύ των διανομέων και των κατόχων δικαιωμάτων. Η Επιτροπή προτίθεται να αντιμετωπίσει το ζήτημα αυτό με τη θέσπιση τομεακής νομοθεσίας για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας. Η Επιτροπή σκοπεύει επίσης να αντιμετωπίσει το ζήτημα της δίκαιης αμοιβής των δημιουργών από άλλα μέρη τα οποία χρησιμοποιούν το περιεχόμενό τους, συμπεριλαμβανομένων των επιγραμμικών πλατφορμών³². Στο πλαίσιο της αξιολόγησης και του εκσυγχρονισμού της επιβολής των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας, η Επιτροπή θα αξιολογήσει τον ρόλο που μπορούν να διαδραματίσουν οι ενδιάμεσοι πάροχοι στην προστασία των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας, μεταξύ άλλων όσον αφορά τα προϊόντα απομίμησης, και θα εξετάσει κατά πόσον χρειάζεται να τροποποιηθεί το συγκεκριμένο νομικό πλαίσιο επιβολής της νομοθεσίας. Η Επιτροπή θα συνεχίσει επίσης τις επαφές με τις πλατφόρμες για τη συγκρότηση και την εφαρμογή μηχανισμών εθελοντικής συνεργασίας που να στοχεύουν στη στέρηση από όσους παραβιάζουν σε εμπορική κλίμακα τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας των εσόδων που προέρχονται από τις παράνομες δραστηριότητές τους, σύμφωνα με την προσέγγιση «παρακολούθηση της διαδρομής του χρήματος» (Follow the money).

Τρίτον, υπάρχουν σημαντικά ζητήματα —π.χ. η υποκίνηση της τρομοκρατίας, η σεξουαλική κακοποίηση παιδιών και η ρητορική μίσους— για τα οποία θα πρέπει να ενθαρρύνονται οι επιγραμμικές πλατφόρμες παντός είδους να λαμβάνουν

³¹ Έρευνα EU Kids Online:

<http://www.lse.ac.uk/media@lse/research/EUKidsOnline/EU%20Kids%20III/Reports/Intheirownwords020213.pdf>

³² Μέρος της συνεχιζόμενης αξιολόγησης της ανάγκης αύξησης της ασφάλειας δικαίου, της διαφάνειας και της ισορροπίας στο σύστημα που διέπει την αμοιβή των δημιουργών και των ερμηνευτών στην ΕΕ, COM(2015) 626 final.

αποτελεσματικότερη δράση σε εθελοντική βάση, ώστε να περιορίζεται η έκθεση σε παράνομο ή βλαβερό περιεχόμενο. Ο κλάδος έχει ήδη αναλάβει πολλές αξιέπαινες πρωτοβουλίες στον τομέα αυτόν. Ο διάλογος με τις εταιρείες πληροφορικής σχετικά με την ανάπτυξη κώδικα δεοντολογίας για την παράνομη ρητορική μίσους στο διαδίκτυο, το φόρουμ της ΕΕ για το Διαδίκτυο το οποίο ασχολείται με το τρομοκρατικό περιεχόμενο και ο συνασπισμός επιχειρήσεων για να καταστεί το διαδίκτυο ασφαλέστερο για τα παιδιά αποτελούν σημαντικά παραδείγματα διαδικασιών συμμετοχής πολλών ενδιαφερόμενων φορέων με στόχο να εξευρεθούν από κοινού λύσεις για τον εντοπισμό και την πάταξη, σε εθελοντική βάση, παράνομου ή βλαβερού υλικού στο διαδίκτυο. Καθώς οι επιγραμμικές πλατφόρμες συνεχίζουν να κλιμακώνονται και να επεκτείνονται και σε άλλους τομείς, οι προσπάθειες αυτές θα πρέπει να συνεχιστούν και να αναπτυχθούν σε όλη την ΕΕ για να ενισχυθεί ο θετικός ρόλος τους στην κοινωνία.

Τέταρτον, αρκετές επιγραμμικές πλατφόρμες εξέφρασαν κατά τη δημόσια διαβούλευση την ανησυχία ότι, λόγω της θέσπισης εθελοντικών μέτρων, αυτές δεν θα επωφελούνται πλέον από την απαλλαγή από έμμεση ευθύνη δύναμει της οδηγίας για το ηλεκτρονικό εμπόριο. Κατά συνέπεια, για να μπορέσουν οι επιγραμμικές πλατφόρμες να λάβουν αποτελεσματικότερα μέτρα αυτορρύθμισης θα ήταν σημαντικό να τους παρασχεθούν περισσότερες διασαφηνίσεις όσον αφορά την απαλλαγή των ενδιάμεσων παρόχων από ευθύνη δύναμει της εν λόγω οδηγίας, ενόψει τυχόν τέτοιων εθελοντικών μέτρων τα οποία θα λάβουν.

Τέλος, είναι αναγκαίο να παρακολουθούνται οι υφιστάμενες διαδικασίες κοινοποίησης και απόσυρσης, ώστε να διασφαλίζεται η συνεκτικότητα και η αποδοτικότητα του καθεστώτος ευθύνης των ενδιάμεσων φορέων. Πριν να εξετάσει το ενδεχόμενο ανάληψης πρωτοβουλίας, η Επιτροπή θα αξιολογήσει πρώτα τα αποτελέσματα των μεταρρυθμίσεων που βρίσκονται σε εξέλιξη, όπως η επανεξέταση της οδηγίας για τις υπηρεσίες οπτικοακουστικών μέτρων, η επανεξέταση του πλαισίου για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας και τις εθελοντικές πρωτοβουλίες, όπως το φόρουμ της ΕΕ για το Διαδίκτυο.

Η Επιτροπή θα διατηρήσει το **υφιστάμενο καθεστώς ευθύνης των ενδιάμεσων παρόχων**, εφαρμόζοντας παράλληλα τομεακή, βασιζόμενη στα προβλήματα προσέγγιση για το ρυθμιστικό πλαίσιο:

- με την πρότασή της για **επικαιροποίηση της οδηγίας για τις υπηρεσίες οπτικοακουστικών μέσων**, η οποία θα υποβληθεί παράλληλα με την παρούσα ανακοίνωση, **η Επιτροπή θα προτείνει να εφαρμοστούν από τις πλατφόρμες κοινοχρησίας βιντεοταινιών** μέτρα για την προστασία των ανηλίκων από βλαβερό περιεχόμενο και για την προστασία οποιουδήποτε από την υποκίνηση μίσους·

- στην επόμενη **δέσμη μέτρων για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας**, η οποία θα εκδοθεί το φθινόπωρο του 2016, η Επιτροπή έχει στόχο να επιτευχθεί δικαιότερη κατανομή της αξίας που παράγει η επιγραμμική διανομή περιεχομένου προστατευόμενου με δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας, από επιγραμμικές πλατφόρμες οι οποίες παρέχουν πρόσβαση στο εν λόγω περιεχόμενο.

Ήδη από το 2016, η Επιτροπή θα **ενθαρρύνει περαιτέρω τις συντονισμένες προσπάθειες αυτορρύθμισης των επιγραμμικών πλατφορμών σε ολόκληρη την ΕΕ**. Θα επανεξετάζει

τακτικά την αποτελεσματικότητα και την αρτιότητα των εν λόγω εθελοντικών προσπαθειών, ώστε να διαπιστώνει κατά πόσον χρειάζονται πρόσθετα μέτρα και να διασφαλίζει ότι δεν περιορίζεται η άσκηση των θεμελιωδών δικαιωμάτων των χρηστών.

Το δεύτερο εξάμηνο του 2016, η Επιτροπή θα διερευνήσει την αναγκαιότητα παροχής καθοδήγησης **σχετικά με την ευθύνη των επιγραμμικών πλατφορμών κατά την εφαρμογή εθελοντικών, καλόπιστων μέτρων** για την πάταξη του παράνομου περιεχομένου στο διαδίκτυο.

Η Επιτροπή θα επανεξετάσει **την αναγκαιότητα εφαρμογής επίσημων διαδικασιών κοινοποίησης και απόσυρσης**, με βάση τα αποτελέσματα, μεταξύ άλλων, των επικαιροποιημένων πλαισίων για τα οπτικοακουστικά μέσα και για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας, και των συνεχιζόμενων πρωτοβουλιών αυτορρύθμισης και συρρύθμισης.

iii) *Ενίσχυση της εμπιστοσύνης και της διαφάνειας και διασφάλιση της αμεροληψίας*

- *Ενημέρωση και ενδυνάμωση πολιτών και καταναλωτών*

Έρευνα του Ευρωβαρόμετρου για τις επιγραμμικές πλατφόρμες το 2016³³ κατέδειξε ότι το 72% των ερωτηθέντων καταναλωτών ανησυχούσαν για τα δεδομένα που συλλέγονταν σχετικά με τους ίδιους ή τις δραστηριότητές τους. Το 72% θεωρούσε επίσης ότι οι επιγραμμικές πλατφόρμες θα πρέπει να υπόκεινται σε ρύθμιση, ώστε να περιορίζεται ο βαθμός στον οποίο εμφανίζουν διαφορετικά αποτελέσματα στους χρήστες με βάση τα δεδομένα που έχουν συλλέξει για τις δραστηριότητές τους. Ταυτόχρονα, το 56% των ερωτηθέντων καταναλωτών ανέφεραν ότι δεν διαβάζουν τους όρους και τις προϋποθέσεις των επιγραμμικών πλατφορμών.

Ποσοστό άνω του 75% των ερωτηθέντων από το ευρύ κοινό³⁴ θεωρούν ότι χρειάζεται περισσότερη διαφάνεια, ιδίως σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο η αμοιβή των πλατφορμών επηρεάζει την παράθεση των αποτελεσμάτων στις μηχανές αναζήτησης, τον προσδιορισμό του πραγματικού προμηθευτή υπηρεσιών ή προϊόντων και δυνητικές πρακτικές παραπλάνησης, συμπεριλαμβανομένων των ψευδών αξιολογήσεων.

Η πρόσβαση σε δεδομένα ωθεί την αποδοτικότητα και την καινοτομία της αγοράς, αλλά μπορεί επίσης να βοηθήσει να σωθούν ζωές, να καλυτερευτεί η εκπαίδευση, καθώς και να βελτιώσει τις κυβερνητικές υπηρεσίες και τη χάραξη πολιτικής. Η Διαδίκτυο του μέλλοντος δεν μπορεί να επιτύχει αν οι χρήστες δεν έχουν εμπιστοσύνη στις επιγραμμικές πλατφόρμες και αν οι επιγραμμικές πλατφόρμες δεν σέβονται το σύνολο της ισχύουσας νομοθεσίας και τα νόμιμα συμφέροντα των καταναλωτών και των άλλων χρηστών³⁵. Η προσφάτως εκδοθείσα αναθεώρηση των κανόνων της ΕΕ για την πρόσβαση σε προσωπικά δεδομένα και την επεξεργασία τους περιλαμβάνει ήδη σημαντικές διατάξεις για την

³³ Ειδική έρευνα του Ευρωβαρόμετρου αριθ. 447 για τις επιγραμμικές πλατφόρμες (2016).

³⁴ Βλ. τη συνοπτική έκθεση σχετικά με τη δημόσια διαβούλευση για τις επιγραμμικές πλατφόρμες.

³⁵ Μόνο το 22% των Ευρωπαίων εμπιστεύονται πλήρως εταιρείες όπως οι μηχανές αναζήτησης ή τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης: βλ. ειδική έρευνα του Ευρωβαρόμετρου αριθ. 359, «Attitudes on Data Protection and Electronic Identity in the European Union» (Συμπεριφορές σχετικά με την προστασία δεδομένων και την ηλεκτρονική ταυτότητα στην Ευρωπαϊκή Ένωση). Είναι ταυτόχρονα απαραίτητο να υπάρχει υψηλό επίπεδο εμπιστοσύνης για την βασιζόμενη στα δεδομένα οικονομία: βλ. Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με τίτλο «Προς μια ακμάζουσα οικονομία βασιζόμενη στα δεδομένα», COM(2014) 442 final.

καλύτερη ενημέρωση και την προστασία των χρηστών όσον αφορά τη συλλογή προσωπικών δεδομένων, ιδίως με ρητές απαιτήσεις συναίνεσης, και τη θέσπιση νέων αρχών, όπως η «προστασία δεδομένων με προεπιλεγμένες ρυθμίσεις» και η «προστασία δεδομένων εκ σχεδιασμού».

Ωστόσο, μεγάλα τμήματα του κοινού εξακολουθούν να εκφράζουν ανησυχίες σχετικά με τη συλλογή δεδομένων και θεωρούν ότι απαιτείται περισσότερη διαφάνεια. Οι επιγραμμικές πλατφόρμες πρέπει να ανταποκριθούν στις ανησυχίες αυτές ενημερώνοντας αποτελεσματικότερα τους χρήστες σχετικά με τα προσωπικά δεδομένα που συγκεντρώνονται και με τον τρόπο κοινοποίησης και χρήσης τους, σύμφωνα με το πλαίσιο της ΕΕ για την προστασία δεδομένων³⁶. Γενικότερα, το ζήτημα αυτό περιλαμβάνει τους τρόπους με τους οποίους οι χρήστες κοινοποιούν την ταυτότητά τους για να έχουν πρόσβαση σε επιγραμμικές πλατφόρμες και υπηρεσίες. Είναι ευρέως δεκτό ότι η χρήση πολλαπλών συνδυασμών ονομάτων χρήστη και κωδικών πρόσβασης προκαλεί δυσκολίες και αποτελεί, ταυτόχρονα, απειλή για την ασφάλεια. Ωστόσο, η συνήθης πρακτική χρησιμοποίησης του προφίλ χρήστη σε συγκεκριμένη πλατφόρμα για την πρόσβαση σε διάφορους δικτυακούς τόπους και υπηρεσίες ενέχει συχνά μη διαφανείς ανταλλαγές και διασυνδέσεις προσωπικών δεδομένων μεταξύ διαφόρων επιγραμμικών πλατφορμών και δικτυακών τόπων. Για να αντιμετωπιστεί αυτό το φαινόμενο και να συνεχίσει να είναι απλή και ασφαλής η διαδικασία ταυτοποίησης, οι καταναλωτές θα πρέπει να μπορούν να επιλέγουν τα διαπιστευτήρια μέσω των οποίων επιθυμούν να δηλώνεται ή να επαληθεύεται η ταυτότητά τους. Ειδικότερα, οι επιγραμμικές πλατφόρμες θα πρέπει να αποδέχονται διαπιστευτήρια τα οποία εκδίδονται ή αναγνωρίζονται από τις εθνικές δημόσιες αρχές, όπως αναγνωριστικά στοιχεία ηλεκτρονικής ή κινητής τηλεφωνικής επικοινωνίας, εθνικά δελτία ταυτότητας ή τραπεζικές κάρτες.

Επιπλέον, απαιτείται μεγαλύτερη διαφάνεια, ώστε οι χρήστες να κατανοούν τον τρόπο με τον οποίο φιλτράρονται, διαμορφώνονται ή εξατομικεύονται οι πληροφορίες που τους παρουσιάζονται, ιδίως όταν αυτές αποτελούν τη βάση αγοραστικών αποφάσεων ή επηρεάζουν τη συμμετοχή τους στα κοινά ή στη δημοκρατία. Εάν οι καταναλωτές είναι κατάλληλα ενημερωμένοι για τον χαρακτήρα των προϊόντων που βλέπουν ή καταναλώνουν στο διαδίκτυο, οι αγορές μπορούν να λειτουργούν αποδοτικότερα και ενισχύεται η ευημερία των καταναλωτών.

Οι επιγραμμικές αξιολογήσεις και βαθμολογήσεις προϊόντων και υπηρεσιών βοηθούν και ενδυναμώνουν τους καταναλωτές, αλλά πρέπει να είναι αξιόπιστες και να μην επηρεάζονται από προδιαθέσεις ή χειραγώγηση. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελούν οι ψευδείς αξιολογήσεις, καθώς η απώλεια της εμπιστοσύνης μπορεί να υπονομεύσει το επιχειρηματικό μοντέλο της ίδιας της πλατφόρμας, αλλά και να προκαλέσει ευρύτερη δυσπιστία, όπως αναφέρεται σε πολλές απαντήσεις στη δημόσια διαβούλευση³⁷.

³⁶ Προς το παρόν, οι οδηγίες 95/46/ΕΚ και 2002/58/ΕΚ και, μόλις τεθεί σε εφαρμογή, ο γενικός κανονισμός για την προστασία δεδομένων. Ο γενικός κανονισμός για την προστασία δεδομένων εκδόθηκε τον Απρίλιο του 2016 μαζί με την οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από αρμόδιες αρχές για τον σκοπό της πρόληψης, της διερεύνησης, της ανάχνευσης ή της δίωξης ποινικών αδικημάτων.

³⁷ Βλ. τη συνοπτική έκθεση σχετικά με τη δημόσια διαβούλευση για τις επιγραμμικές πλατφόρμες.

Τέλος, η ισχύουσα νομοθεσία περί προστασίας των καταναλωτών και εμπορίας στην ΕΕ ορίζει ήδη ότι οι επιγραμμικές πλατφόρμες πρέπει να είναι διαφανείς και να μην παραπλανούν τους καταναλωτές, παραδείγματος χάριν όσον αφορά αποτελέσματα αναζητήσεων με χορηγία και συστήματα επιγραμμικών αξιολογήσεων και βαθμολογήσεων. Η βελτιωμένη εφαρμογή και η καλύτερη συμμόρφωση με τη νομοθεσία αυτή θα ενισχύσουν την εμπιστοσύνη, τη διαφάνεια και τη δικαιοσύνη.

Ταυτόχρονα με την παρούσα ανακοίνωση, η Επιτροπή υποβάλλει νομοθετική πρόταση για αναθεώρηση του κανονισμού για τη συνεργασία όσον αφορά την προστασία των καταναλωτών, ώστε να διευκολυνθεί η αποτελεσματικότερη εφαρμογή του δικαίου προστασίας των καταναλωτών στην ΕΕ σε διασυνοριακές περιπτώσεις.

Η Επιτροπή επανεξέτασε την καθοδήγηση σχετικά με την οδηγία για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές η οποία θα εκδοθεί μαζί με την παρούσα ανακοίνωση. Κατά τον έλεγχο καταλληλότητας του κανονιστικού πλαισίου του δικαίου της ΕΕ για την προστασία των καταναλωτών και την εμπορία, που θα διενεργήσει το 2017, η Επιτροπή θα αξιολογήσει επιπλέον κάθε επιπρόσθετη ανάγκη επικαιροποίησης των υφιστάμενων κανόνων για την προστασία των καταναλωτών σε σχέση με τις πλατφόρμες. Θα παρακολουθεί επίσης την εφαρμογή των θεμελιωδών αρχών για τα εργαλεία σύγκρισης, οι οποίες καθορίστηκαν στο πλαίσιο του πολυμερούς διαλόγου ενδιαφερομένων για τα εργαλεία σύγκρισης, τον οποίο οργάνωσε η Επιτροπή³⁸.

Για να ενδυναμωθούν οι καταναλωτές και για να διασφαλιστούν οι αρχές του ανταγωνισμού, η προστασία των καταναλωτών και η προστασία των δεδομένων, η **Επιτροπή θα προωθήσει περαιτέρω δράσεις διαλειτουργικότητας, μεταξύ άλλων με την έκδοση θεμελιωδών αρχών και καθοδήγησης για τη διαλειτουργικότητα των ηλεκτρονικών ταυτοτήτων, το αργότερο το 2017. Στόχος θα είναι να ενθαρρυνθούν οι επιγραμμικές πλατφόρμες να αναγνωρίζουν άλλα μέσα ηλεκτρονικής ταυτότητας, ιδίως όσα κοινοποιούνται δυνάμει του κανονισμού eIDAS³⁹, τα οποία προσφέρουν την ίδια επιβεβαίωση με τα δικά τους.**

Στο πλαίσιο του συνεχιζόμενου διαλόγου με όλους τους εμπλεκόμενους, η **Επιτροπή ενθαρρύνει τον κλάδο να κλιμακώσει εθελοντικές προσπάθειες, τις οποίες δεσμεύεται να πλαισιώσει η Επιτροπή, για την πρόληψη πρακτικών που μειώνουν την εμπιστοσύνη, ιδίως —αλλά όχι μόνο— για την αντιμετώπιση ψευδών ή παραπλανητικών διαδικτυακών αξιολογήσεων.**

- Διασφάλιση δικαίου επιχειρηματικού περιβάλλοντος που προάγει την καινοτομία

Εννέα στους δέκα συμμετέχοντες στη δημόσια διαβούλευση θεωρούν ότι υπάρχει περιθώριο βελτίωσης των διεπιχειρησιακών σχέσεων (B2B) μεταξύ πλατφορμών και προμηθευτών. Επεσήμαναν ορισμένα προβληματικά, κατά την άποψή τους, παραδείγματα συμβατικών όρων και πρακτικών που καλύπτουν μεγάλο αριθμό τομέων⁴⁰.

³⁸ Βλ. COM(2011) 942 final.

³⁹ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 910/2014 της 23ης Ιουλίου 2014 για την ηλεκτρονική ταυτοποίηση και τις υπηρεσίες εμπιστοσύνης για τις ηλεκτρονικές συναλλαγές εντός της εσωτερικής αγοράς.

⁴⁰ Βλ. τη συνοπτική έκθεση σχετικά με τη δημόσια διαβούλευση για τις επιγραμμικές πλατφόρμες.

Από τους συμμετέχοντες που εξέφρασαν τη δυσαρέσκειά τους για τις εν λόγω διεπιχειρησιακές σχέσεις, ποσοστό άνω του 80% θεωρεί ότι η δυναμική της αγοράς δεν αρκεί για να αντιμετωπίσει το ζήτημα και ότι απαιτείται συνδυασμός ρυθμιστικών και μη ρυθμιστικών μέτρων.

Πολλοί συμμετέχοντες έκριναν ότι οι μηχανισμοί εσωτερικής υποβολής καταγγελιών που έχουν αναπτύξει οι πλατφόρμες δεν είναι αποτελεσματικοί και αποδοτικοί ως προς το κόστος τους, ώστε να επιλύουν τα προβλήματα που ανακύπτουν μεταξύ των επιγραμμικών πλατφορμών και των προμηθευτών τους.

Δεδομένου ότι οι επιγραμμικές πλατφόρμες διαδραματίζουν αυξανόμενο ρόλο στην οικονομία, οι όροι πρόσβασης σε επιγραμμικές πλατφόρμες μπορεί να αποτελέσουν σημαντικό παράγοντα για τις επιγραμμικές και τις μη επιγραμμικές εταιρείες. Για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις και τις μικροεπιχειρήσεις, ορισμένες επιγραμμικές πλατφόρμες αποτελούν σημαντικό, ορισμένες φορές και το κύριο, σημείο εισόδου σε κάποιες αγορές και δεδομένα. Από την πλευρά τους, οι επιγραμμικές πλατφόρμες έχουν βασικό συμφέρον να διατηρήσουν διαρκή και θετική σχέση με τους χρήστες από τον τομέα των επιχειρήσεων, καθώς βασίζονται σε αυτούς για τη δημιουργία αξίας.

Από τη δημόσια διαβούλευση αναδείχθηκαν οι ανησυχίες ορισμένων ενδιαφερόμενων μερών σχετικά με αθέμιτες εμπορικές πρακτικές τις οποίες εφαρμόζουν διαδικτυακές πλατφόρμες. Τα συνηθέστερα αναφερόμενα προβλήματα ήταν τα εξής:

1. επιβολή από τις πλατφόρμες αθέμιτων όρων και προϋποθέσεων, ιδίως για την πρόσβαση σε σημαντικές βάσεις χρηστών ή βάσεις δεδομένων·
2. άρνηση από τις πλατφόρμες να παρέχουν πρόσβαση στην αγορά ή μονομερής τροποποίηση των προϋποθέσεων πρόσβασης στην αγορά, συμπεριλαμβανομένης της πρόσβασης σε απαραίτητα επιχειρηματικά δεδομένα·
3. ο διπλός ρόλος τον οποίο έχουν οι πλατφόρμες όταν παρέχουν πρόσβαση στην αγορά και, ταυτόχρονα, ανταγωνίζονται με προμηθευτές, καθώς οι πλατφόρμες μπορεί να προωθούν κατά τρόπο αθέμιτο τις υπηρεσίες τους εις βάρος των προμηθευτών αυτών·
4. αθέμιτοι όροι «ισοτιμίας» με επίσημα αποτελέσματα για τον καταναλωτή· και
5. έλλειψη διαφάνειας, ιδίως όσον αφορά τις χρεώσεις των πλατφορμών, τη χρήση των δεδομένων και τα αποτελέσματα αναζήτησης, η οποία θα μπορούσε να αποβεί επίσημα για τις επιχειρηματικές δραστηριότητες των προμηθευτών.

Σημαντικός αριθμός επιχειρήσεων που συμμετείχαν στη δημόσια διαβούλευση υπογράμμισαν τις δυνητικά αρνητικές συνέπειες των αθέμιτων εμπορικών πρακτικών τις οποίες ανέφεραν και έκριναν απαραίτητο να ληφθούν πρόσθετα μέτρα (συνδυασμό ρυθμιστικών και μη ρυθμιστικών μέτρων)⁴¹.

⁴¹ Βλ. τη συνοπτική έκθεση σχετικά με τη δημόσια διαβούλευση για τις επιγραμμικές πλατφόρμες.

Τέλος, από τη διαβούλευση προέκυψε επίσης ότι χρειάζεται ενδεχομένως διερεύνηση ζητημάτων σχετικά με την κυριότητα και τη χρήση των δεδομένων, καθώς και την πρόσβαση σε αυτά. Η εν λόγω διερεύνηση είναι απαραίτητη για να διασφαλιστεί καταλληλότερη και πιο ισορροπημένη συμβατική σχέση μεταξύ των παρόχων υπηρεσιών και των χρηστών από τον κλάδο των επιχειρήσεων, η οποία είναι σημαντική για την τόνωση των επενδύσεων.

Οι πολιτικές για τον ανταγωνισμό και την εσωτερική αγορά θα πρέπει να θεωρούνται συμπληρωματικές πολιτικές που διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην αποτελεσματική λειτουργία της ψηφιακής ενιαίας αγοράς όσον αφορά τις διαδικτυακές πλατφόρμες.

Το δίκαιο του ανταγωνισμού διέπει ζητήματα ανταγωνισμού μεταξύ των παραγόντων της αγοράς, παρέχοντας επομένως μεγαλύτερες δυνατότητες επιλογής στους καταναλωτές σε χαμηλότερες τιμές και μεγιστοποιώντας τις ευκαιρίες καινοτομίας. Η πολιτική ανταγωνισμού της ΕΕ βασίζεται σε σταθερές αρχές, αλλά τα εργαλεία της είναι ευέλικτα και μπορούν να εφαρμόζονται αποτελεσματικά στις ιδιαιτερότητες των διαφόρων αγορών, συμπεριλαμβανομένων των διαδικτυακών πλατφορμών.

Πέραν της εφαρμογής της πολιτικής ανταγωνισμού τίθεται το ερώτημα κατά πόσον χρειάζεται δράση σε επίπεδο ΕΕ στο θέμα της αμεροληψίας των διεπιχειρησιακών σχέσεων (B2B). Επί του παρόντος απαιτείται μεγαλύτερη ενημέρωση όσον αφορά τις σχέσεις μεταξύ πλατφορμών και των προμηθευτών ή των συνεργατών τους, ώστε να αξιολογείται και να καταγράφεται ο χαρακτήρας και η έκταση των προβλημάτων τα οποία θα μπορούσαν να προκαλέσουν ζημιά στις επιχειρηματικές δραστηριότητες των εν λόγω προμηθευτών, ιδίως στην περίπτωση που η κατάσταση αυτή ενδέχεται να επηρεάσει αρνητικά την καινοτομία. Όταν τα επιχειρηματικά μοντέλα ολόκληρων οικοσυστημάτων ΜΜΕ εξαρτώνται από την πρόσβαση σε μικρό αριθμό επιγραμμικών πλατφορμών ή όταν οι πλατφόρμες έχουν πρόσβαση σε σύνολα δεδομένων πρωτόγνωρου μεγέθους, είναι δυνατόν να δημιουργηθούν νέες ασυμμετρίες. Στις εν λόγω περιπτώσεις, είναι πιθανόν μερικοί προμηθευτές πλατφορμών να εκτίθενται δυσανάλογα σε δυνητικά αθέμιτες εμπορικές πρακτικές, ακόμα και όταν δεν κυριαρχεί μία πλατφόρμα.

Η Επιτροπή θα διενεργήσει στοχευμένη διαπίστωση στοιχείων⁴² σχετικά με τις διεπιχειρησιακές πρακτικές (B2B) στο περιβάλλον των διαδικτυακών πλατφορμών. Θα εξεταστούν αναλυτικότερα τα ζητήματα που ανέκυψαν κατά τη δημόσια διαβούλευση, καθώς και πιθανά μέτρα αντιμετώπισής τους, πέραν της εφαρμογής του δικαίου του ανταγωνισμού, π.χ. (εθελοντικοί) μηχανισμοί επίλυσης διαφορών, μέτρα ή καθοδήγηση για την εξασφάλιση της διαφάνειας και της καλύτερης ενημέρωσης. Ειδικότερα, η Επιτροπή θα συνεργαστεί στενά με ενδιαφερόμενα μέρη και δημόσιες αρχές. Έως την άνοιξη του 2017, η Επιτροπή θα αποφασίσει κατά πόσον απαιτείται ανάληψη πρόσθετης δράσης από την ΕΕ.

iv) Διατήρηση ανοικτών και χωρίς διακρίσεις αγορών για την τόνωση οικονομίας βασιζόμενης στα δεδομένα

⁴² Με την πραγματοποίηση συναντήσεων εργασίας με τα ενδιαφερόμενα μέρη, συναντήσεων με ομάδες εμπειρογνομόνων, μελετών και ερευνών.

Η πλειονότητα των συμμετεχόντων στη δημόσια διαβούλευση θεωρεί ότι είναι αναγκαίο να ενισχυθεί η ικανότητα των διαδικτυακών πλατφορμών να αντιμετωπίζουν περιπτώσεις αλλαγής πλατφόρμας⁴³. Πολλές επιχειρήσεις και φυσικά πρόσωπα έθεσαν ζητήματα όπως ο σχεδιασμός των διεπαφών προγραμματισμού εφαρμογών (API) των διαδικτυακών πλατφορμών ή οι μεταβαλλόμενοι όροι πρόσβασής σε αυτές.

Στη λειτουργική ψηφιακή ενιαία αγορά είναι πλεονέκτημα να μπορούν να αλλάζουν πλατφόρμα οι χρήστες όσο το δυνατό ευκολότερα. Η απόφαση των χρηστών να παραμείνουν σε συγκεκριμένη επιγραμμική πλατφόρμα και να ανταλλάσσουν τα δεδομένα τους θα πρέπει να λαμβάνεται ελεύθερα με βάση την ποιότητα της παρεχόμενης υπηρεσίας και όχι λόγω εμποδίων στην αλλαγή πλατφόρμας, συμπεριλαμβανομένης της μεταφοράς των δεδομένων τους. Αυτό το σημείο κατέστη σαφές από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στα συμπεράσματα του Οκτωβρίου του 2013⁴⁴ και υποστηρίχθηκε ιδιαίτερα κατά τη δημόσια διαβούλευση. Οι συμμετέχοντες στη δημόσια διαβούλευση πρότειναν, μεταξύ άλλων, την ανάπτυξη κοινών προτύπων για τη μεταφορά δεδομένων και υποστήριξαν τη γενική φορητότητα και δυνατότητα μεταφοράς μη επεξεργασμένων προσωπικών και μη προσωπικών δεδομένων. Οι χρήστες από τον τομέα των επιχειρήσεων θεωρούν αυτό το ζήτημα σημαντικό, καθώς αποθηκεύουν και επεξεργάζονται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα πελατών και εργαζομένων, αλλά χειρίζονται επίσης μεγάλο όγκο μη προσωπικών δεδομένων τα οποία είναι εξαιρετικά σημαντικά για τη συνέχεια των δραστηριοτήτων τους.

Κατά την άποψη των δημόσιων αρχών είναι σημαντικό να διευκολυνθεί η δυνατότητα αλλαγής πλατφόρμας και να μειωθεί το κόστος αλλαγής. Η φορητότητα των δεδομένων, η ανάπτυξη προτύπων και διαλειτουργικότητας, μεταξύ άλλων μέσω ανοικτών οικοσυστημάτων βασισμένων σε διεπαφές προγραμματισμού εφαρμογών (API), αποτελούν βασικούς παράγοντες που καθιστούν δυνατή την ελεύθερη κυκλοφορία δεδομένων στην ψηφιακή ενιαία αγορά. Γενικότερα, οι API δίνουν τη δυνατότητα σε μικρότερες επιχειρήσεις να χρησιμοποιούν ή να επαναχρησιμοποιούν επιχειρηματικά δεδομένα. Σε αυτό το πλαίσιο, η εύρυθμη πρόσβαση σε επιχειρηματικά δεδομένα μέσω εύχρηστων και ορθά σχεδιασμένων API συμβάλλει στη δημιουργία και στην επέκταση οικοσυστημάτων με νέα και καινοτόμα προϊόντα τα οποία χρησιμοποιούν δεδομένα που έχουν ήδη συγκεντρωθεί και, σε μερικές περιπτώσεις, παραμένουν αναξιοποίητα⁴⁵.

Οι μεγάλες επιγραμμικές πλατφόρμες και υπηρεσίες διαμεσολάβησης, π.χ. τα καταστήματα ηλεκτρονικών εφαρμογών (app stores) και οι αγορές ηλεκτρονικού εμπορίου, μπορούν να διαμορφωθούν ως κλειστά οικοσυστήματα. Αυτό μπορεί να συμβεί για διάφορους λόγους, π.χ. έλεγχος ποιότητας, ζητήματα ευθύνης και ασφάλειας. Τα κλειστά οικοσυστήματα πλατφόρμας μπορούν να αποφέρουν μεγαλύτερη αποδοτικότητα, συμπεριλαμβανομένου του μεγαλύτερου ανταγωνισμού μεταξύ των πλατφορμών, αλλά μπορεί να έχουν επίσης και

⁴³ Βλ. τη συνοπτική έκθεση σχετικά με τη δημόσια διαβούλευση για τις επιγραμμικές πλατφόρμες.

⁴⁴ «Πρέπει επίσης να αντιμετωπιστούν τα σημεία συμφόρησης που εξακολουθούν να εμποδίζουν την πρόσβαση του κάθε πολίτη στην «ψηφιακή ζωή» του από διαφορετικές πλατφόρμες λόγω της έλλειψης διαλειτουργικότητας ή φορητότητας του περιεχομένου και των δεδομένων, καθώς έτσι παρακωλύονται η χρήση των ψηφιακών υπηρεσιών και ο ανταγωνισμός. Πρέπει συνεπώς να τεθεί σε εφαρμογή ένα ανοικτό και αμερόληπτο πλαίσιο ώστε να εξασφαλιστούν η διαλειτουργικότητα και η φορητότητα, χωρίς να εμποδίζεται η ανάπτυξη του ταχέως εξελισσόμενου ψηφιακού περιβάλλοντος και χωρίς να προκαλείται περιττή διοικητική επιβάρυνση, ιδίως για τις ΜΜΕ.»

⁴⁵ Αυτό ισχύει ιδίως στην περίπτωση πλατφορμών στον τομέα του Ίντερνετ των πραγμάτων, όπως επεξηγείται στο έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής με τίτλο *Advancing the Internet of Things in Europe*, (Πρόωθηση του Ίντερνετ των πραγμάτων στην Ευρώπη), SWD(2016) 110/2.

δυσμενείς επιπτώσεις⁴⁶. Όταν χρησιμοποιούνται δημόσια κονδύλια για την υποστήριξη της καινοτομίας σε πλατφόρμες, θα πρέπει να ευνοούνται γενικά τα ανοικτά μοντέλα πλατφόρμας. Σε αυτά συγκαταλέγονται οι επενδύσεις καινοτομίας της ΕΕ σε αναδυόμενους τομείς, όπως η εικονική πραγματικότητα, οι έξυπνες πόλεις και το Ίντερνετ των πραγμάτων, και, γενικά, για τη διαμόρφωση της βάσης του βιώσιμου Ίντερνετ του μέλλοντος. Τα ανοικτά οικοσυστήματα πλατφόρμας προσφέρουν σημαντικά πλεονεκτήματα όσον αφορά την εξοικονόμηση του κόστους αλλαγής πλατφόρμας και την αποτελεσματικότητα της αγοράς. Επομένως, είναι ιδιαίτερος σημαντική η υποστήριξη της Επιτροπής, ώστε να διασφαλιστεί ότι **οι μελλοντικές εξελίξεις των ψηφιακών τεχνολογιών θα παραμείνουν ανοικτές.**

Στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας για την «ελεύθερη ροή δεδομένων», η οποία έχει προγραμματιστεί για το τέλος του 2016, η Επιτροπή θα εξετάσει εναλλακτικές επιλογές για αποτελεσματικές προσεγγίσεις, συμπεριλαμβανομένων τεχνικών προτύπων, για τη διευκόλυνση της αλλαγής πλατφόρμας και τη φορητότητα των δεδομένων μεταξύ διαφορετικών υπηρεσιών επιγραμμικών πλατφορμών και υπολογιστικού νέφους, τόσο για επιχειρήσεις όσο και για ιδιώτες.

Σε αυτό το πλαίσιο, η Επιτροπή θα εξετάσει επίσης τους πιθανούς φραγμούς στη δημιουργία ενιαίας αγοράς δεδομένων της ΕΕ, οι οποίοι ενδέχεται να προκύψουν λόγω της έλλειψης ασφάλειας δικαίου όσον αφορά την κυριότητα και τη δυνατότητα χρήσης δεδομένων ή την πρόσβαση σε αυτά, συμπεριλαμβανομένων ζητημάτων σχετικά με διεπαφές προγραμματισμού εφαρμογών.

⁴⁶ Όπως σημειώνεται επίσης από τη γερμανική Monopolkommission στην έκθεσή της «Competition policy: The challenge of digital markets» (Πολιτική του ανταγωνισμού: Η πρόκληση των ψηφιακών αγορών) του 2015, παρ. 243.

6. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Στην παρούσα ανακοίνωση, η Επιτροπή παρουσιάζει συνολική αξιολόγηση των διαδικτυακών πλατφορμών στο πλαίσιο της στρατηγικής της για την ψηφιακή ενιαία αγορά.

Οι επιγραμμικές πλατφόρμες διαδραματίζουν βασικό ρόλο στην καινοτομία και την οικονομική μεγέθυνση στην ψηφιακή ενιαία αγορά. Έχουν επιφέρει επανάσταση στην πρόσβαση στην πληροφορία και έχουν αυξήσει την αποτελεσματικότητα πολλών αγορών, συνδέοντας καλύτερα αγοραστές και πωλητές υπηρεσιών και προϊόντων. Παρόλο που υπάρχουν ορισμένες επιγραμμικές πλατφόρμες οι οποίες έχουν επιτύχει πρωτόγνωρους αριθμούς χρηστών ανά τον κόσμο και επεκτείνονται συνεχώς σε νέους τομείς της οικονομίας, εξακολουθούν να υπάρχουν πολλές ευκαιρίες για την ανάδυση ανταγωνιστικών ευρωπαϊκών πλατφορμών. Η αποτελεσματική ώθηση της καινοτομίας σε αυτούς τους τομείς, προστατεύοντας ταυτόχρονα επαρκώς τα νόμιμα συμφέροντα καταναλωτών και άλλων χρηστών, αποτελεί ίσως τη σημαντικότερη πρόκληση που αντιμετωπίζει σήμερα η ΕΕ για τη διασφάλιση της μελλοντικής της ανταγωνιστικότητας στον κόσμο.

Στην παρούσα αξιολόγηση προσδιορίστηκαν επίσης αρκετοί τομείς στους οποίους θα πρέπει να αξιολογηθούν προσεκτικά τα δημόσια ή τα ιδιωτικά συμφέροντα και να διασφαλιστεί καλύτερη συμμόρφωση με τα κανονιστικά πρότυπα της ΕΕ.

Εν προκειμένω, η παρούσα ανακοίνωση υπογραμμίζει την ανάγκη υιοθέτησης πολιτικών και ρυθμιστικών προσεγγίσεων οι οποίες θα αντιμετωπίζουν άμεσα τις προκλήσεις, θα είναι ευέλικτες και θα είναι εφαρμόσιμες και στο μέλλον.

Ανάλογα με την περίπτωση, η αυτορρύθμιση και η συρρύθμιση μπορούν συχνά να επιτύχουν καλύτερα αποτελέσματα στην ανάπτυξη ισχυρών οικοσυστημάτων πλατφορμών στην Ευρώπη, και να συμπληρώνουν ή να ενισχύουν την υπάρχουσα νομοθεσία η οποία διέπει ήδη ορισμένες δραστηριότητες των επιγραμμικών πλατφορμών.

Η συμμόρφωση του κλάδου με το ισχύον δίκαιο της ΕΕ και η αποτελεσματικότητα των εθελοντικών μέτρων που λαμβάνονται για τη διατήρηση της εμπιστοσύνης της βάσης χρηστών τους θα είναι πολύ σημαντικά στοιχεία για την αντιμετώπιση των προκλήσεων που προσδιορίστηκαν στην αξιολόγηση.

Τέλος, για να εκπληρωθεί η υπόσχεση δημιουργίας ψηφιακής οικονομίας για όλους, η Επιτροπή καλεί όλες τις αρμόδιες αρχές και τα σχετικά ενδιαφερόμενα μέρη και, ιδίως, τα κράτη μέλη και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο να υποστηρίξουν αυτήν την προσέγγιση, έτσι ώστε η ΕΕ να επωφεληθεί πλήρως αυτού του ψηφιακού μέλλοντος, διατηρώντας τις κοινές αξίες της.